

Petri Csathó Ferenc

A fizika elrablása

Aztán bizonyossá lett hogy nincsen bizonyosság

ez abban a percben történt amikor egy asszony a huszadik században egy év valamely évszakának valamelyik estéjén fölfedte mellét majd egy sejtelmes félmosollyal gombolni kezdte harisznakötője Werner Heisenberg fizikus göttingai laboratóriumában

Frontátvonulás

már a szezon vége felé gyakoriak voltak már a frontátvonulások a szezon vége felé történt amikor bejelentette: visszavonul ő volt köztünk a legszorgalmasabb és ennek ellenére ő volt az örök legutolsó azért volt hogy utcahosszal előtte átszakíthassuk a célszalagot két hét volt hátra a szezonból tettét később sem tudtuk magyarázni gyakoriak voltak a frontátvonulások

A csitári hegyek alatt

Négy-öt fekvőhellyel odább, könyökre támaszkodva picike fejű, hosszú, fekete hajú, csúnya lány, vékony hangon: A csitári hegyek alatt régen leesett a hó...

A rideg, kövezett folyosón mindenbe beleivódik: azt hallottam kisangyalom, véled esett el a hó... egyre vékonyabban, mind bántóbban.

Imre behunyja a szemét: ez ő, mégis valamilyen bizsergés a teste, és alig hiszhető, hogy mindez vele történik.

Nánási nevet valamin. Kiskora óta nevelőintézetekben él, megszokta már. Imre biztos benne, hogy soha nem fogja megszokni.

A nevető Nánási felé fordítja fejét, és keserűen: — ő aztán boldog — a folyosó mennyezete, a ciradás fémoszlopok, az egyik felső ág mintázata között a rongyolt pókhálón két üressé száradt légy maradványa rezeg...

Ezt látni? És Imre ismét magába temetkezik.

És éppen Jóska apuka temetése után.

Temető: Jóska apuka már sehol. A ravatalozó közepén, ahol

valaha a papa feküdt a koporsóban, egy furcsa alakú doboz, vagyis az urna Abban van Jóska apuka. Vagyis, abban nincs, mert abban csak por van, mivel Jóska apuka azt kívánja, hogy őt hamvaszzák el. A papa ott volt, amikor temették, de Jóska apuka nincs sehol. A dobozban nem lehet, hiszen Jóska apuka volt, a dobozban pedig... Hol van most Jóska apuka?

Körben: mama, anyu, Lázár és Ditti, a két mostohatestvér. Jóska apuka gyerekei, a szomszédok, a sirás, a pap: — porból lettünk, porrá váiunk — és beszél ahhoz a fehér dobozhoz, a kántor fekete fedelű vastag könyvben lapoz, unottan énekel, és anyut nézegeti. Anyu sir, és óvatosan törölgeti a könnyeit, el ne maszatolja szemén a festéket. Anyu szeme festve, a szája festve, a körme lakkozva, anyu két éve nem volt itt, és anyu csak a Lázárt és Dittit... az a két hülye, a Lázár fejbe vágott egy botfal, a Ditti meg csokolomct köszönt a disznóknak.

A kis, üvegezett, feketére festett szekrényben ketten vizrik a dobozt, vékonyan szói a halottasház felől a lélekharang: kitörted a kezedet, mivel ölelsz engemet, mint ennek a lánynak a hangja, be kellene bújni a kurázsákba, hogy ne lehessen hallani, bebújni a zsákba, és mindent elfelejteni, talán Jóska apuka is azért akart por lenni, hogy mindent elfelejtessen, a sok fájdalmat.

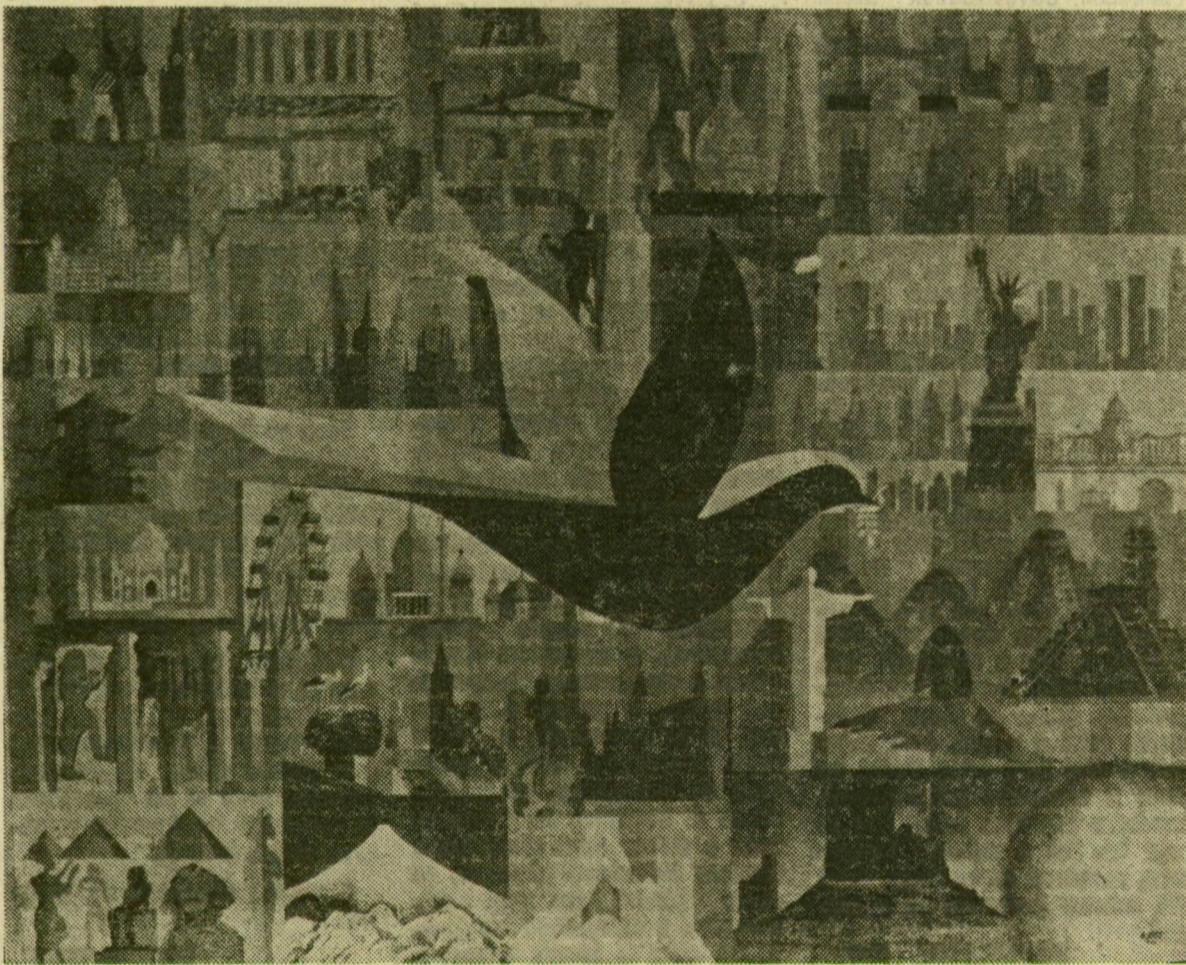
Jóska apukát nem lehetett szeretni, mert mindig fájt, csak feküdt és fájt, meg ivott, mert ha ivott, átkozódott, és nem fájt annyira, a Jóska apukát el kellene felejteni, és honnan jött most elő Jóska apuka, hiszen ő por, és azért akart por lenni, hogy egyáltalán ne legyen; részegen a hangja: „a ribanc anyád”, Jóska apukát le kellett volna ezért köpni, így hát kedves kisangyalom, nem lehetek a tied, mert nyomorékul a Jóska apuka nem kellett anyunak, aki mégis sírt, és kivágott fekete ruhában jött Lázárral és Dittivel, a mama: „nézd meg, miben jött, kivágott ruhában”, és akkor tényleg észre lehetett venni, hogy anyu kivágott fekete ruhában van, vagyis, ott felül ki volt vágva, és a kárja is szabadon volt, de hát Jóska apuka nyáron halt meg, anyu nem tudta — nem tudta?! — hogy Jóska apuka alól ki kellett hordani a széket, és részegen Jóska apuka bepisilt, utálnivaló volt, a mama perlekedett vele és sírt, Jóska apuka meg dühöngött, ordított, utána meg ő is a mamával sírt: „anyám, miért vagtok én ilyen szerencsétlen?” Jóska apuka tényleg szerencsétlen volt: jó lett volna elmenni akkor anyuval Pestre, a temetés után, állni a hídon és a Dunába köpködni, de már nem is emlékezve Pestre. A csitári hegyek alatt régen leesett a hó, mindig előről, mindig újra kezdve a dalt, pedig jó volna mindent elfelejteni, de nem úgy, ahogy a Jóska apuka: porrá válva, csak nem emlékezni arra, ami rossz; anyu a temetés után elutazott, a két mostoha is, „csokolom, disznó”, és ilyet magával visz „a ribanc anyád”, másnak ilyet soha nem mondanak, a kántor anyut nézegette, anyu festett szeme, festett szája, festett körme, anyu „kivágottan”, a killest Kortvélyesi Marika néni egyszer sárga bugyiban, anyu egyszer sárga bugyiban, nem, anyu kivágott fekete ruhában, és a por Jóska apuka a dobozban; az egészre nem kell gondolni; az állomáson anyu: „fogadj szót a mamának”, és az a két utálatos mostoha törleszkedve, ők mehetnek vele, „a ribanc anyád”, a Jóska apuka is ment volna vele: „Juli, én már nem épülök fel soha, ne menj el, találsz itt valami munkát”, de anyu: „megbolondultam, hogy ebbe a tetűfészekbe költözzem?” és Jóska apuka: „tudod, hogy mennyire szeretlek”, mire anyu: „sokra megyek velem!” — és az-

tán kiabálás, Jóska apuka mindent ordított, anyu meg elrohant, akkor stoppal ment vissza Pestre; befut a vonat: „majd lejövök érted, hamarosan rendeződnek a körülmények, és lejövök érted”, a két rohadt mostoha a vonaton, anyu az eltávozó kupéablakban, még látni, de már nem integet, „lejövök érted”, hogy hazudik, mennyire hazudik, már eltűnt a vonat, anyu meg a két rohadt mostoha, itt voltak, és nincsenek, mint a por. Jóska apuka, lehet, hogy majd anyu is port csináltat magából, anyu engem nem szeret, csak a két rohadtat, ordítani kellene: anyuuu! de itt csak a Kaszap bácsi van, azt hallottam kisangyalom, ez itt az én kezem, véled esett el a hó, az állomásról hazáig, véled esett el a hó, a Kaszap bácsiék háza előtt egyszer egy cigány agyonvert egy lovat, bokáig állt a sárban, először kötéllel, majd durunggal verte a leroskadt lovat, és ordított, átkozódott, a hó vére belefolyt a sárba, és piros sár lett a lóból, végig az állomástól hazáig az átkok anyura és a két rohadékra, és az a hangosan kimondott, de később sírva megbánt szó: anyu egy ribanc! a Jóska apuka az, de a Jóska apuka semmi, csak por.

Otthon a mama: — mama, megjöttem — elment anyád? — tudja, hogy el, de azért kérdezi, kettesben a mamával, és később fel a padlásra, a nagy láda: régi fényképek, Tolnai Világlapja bekötött példányai, elfent pengéjű borotvák, rossz cipők, csipkés kalap, kakukkos óra porrá vált kakukkal, katonai levelezőlapok: Édesanyám, én már csak arra gondolok, apró orvos-ságos tégyelek, szakadt szélű szentképek, kislánybugyik csipkével, egy papírba csomagolva különböző színű hajcsomók, kicsi üvegbili, penitakötésű könyvek, régi kalendáriumok, már minden többször átnézve, összerúgva, kincsek porrávalón, és egy ciradás keretű, foncsorakopott tűkör, benne feltűnő és szétfoszló arccal... kitörted a kezedet, mivel ölelsz engemet, a tűkörben szétfoszló arccal, kitörted a kezedet, megmozdulva és szinte teljesen eltűnve a porfogta, foncsoravesztett üveg lapjában, és akkor belevágva a kakukk nélküli kakukkos óráat, a csörömpöléssel egy időben sírva fakadva... kitörted a kezedet, mivel ölelsz engemet, anyu már sehol, már Pest felé a két rohadítal, és nem ölelt meg, csak légy jó, érted jövök, majd sonnapján, ide se fog eljönni, hagyta, hogy állami gondozásba vegyenek és „a gyermek egészségi állapotára való tekintettel”, így hát kedves kisangyalom, elfelejteni minden rosszat elfelejteni, nem lehetek a tied, és a padlás végébe vágott fénykör előtt az a nagy pók, hirtelen kétségbeesett zümmögés, és akkor elő az a dög, neki a darázs, zümmögés, a darázs behajlítja a potrohát, harap, dolgozik a szárnya, az a kövér, sötét ocsmány dög azokkal az ocsmány lábaival tekeri az ocsmány hálóját, és már nem zümmög a darázs, csak birkózik, küzd, az undorító dög körbeöleli, a darázs megfeszül, a potroha gyorsan remeg, és az a szörnyeteg biztosan szívja, és már nem mozdul a darázs, ott van összereszmözve ezüstösen az ezüstös hálón, de már nincs, semmi sincs, csak az a fekete dög, ott van egy kis drótdarab, megpöccinti a dögsurat, hogy pucol, szétvágja a hálót, a padlás porában szalad, a gerenda felé átdágni a dróttal eltaposni, porrá zúzni, sötét bugyiban ömlik belőle, és most a mennyezetről ereszkedik fekete szálon, bele a kurázsákba, bele a szübe, bele mindenbe. A csitári hegyek alatt, fánvt! szemet kinyitni, kitérni, ott vannak a hegyek, a tiszta napsütéstől világosabb zölddévált fenyvesek, régen leesett a hó, minden itt van; és ami volt, az hülye elszenderedés, mert itt van ez a sipítva éneklő lány, itt van Nánási, és itt jön Katica nővérke, lila szalagcsikkal és fénnel sötétszöke haján.

Jó volna felugrani és elszaladni, de: a csitári hegyek alatt...

ASPERJÁN GYÖRGY

RIEZ ADALBERT BÉLA FESTMÉNYEI: BÉKEGALAMB; BÁRBAN

